

# مقاله شناسی توصیفی

فصل شانزدهم ۱۳۷۶

با تشکر از کتابخانه‌هایی که درهای محبتشان رابه روی ما گشودند.

- کتابخانه ملی ایران
- کتابخانه روزنامه آفتابگردان
- کتابخانه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
- کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
- کتابخانه مرکز اسناد و مدارک ملی
- آرشیو روزنامه کار و کارگر

به کوشش جمیله جان قربان

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی  
رتال جامع علوم انسانی

□ روزگار زناشاه و...

از زمانی که شکل خانواده گسترده به خانواده هسته‌ای تغییر کرد، تلویزیون به عنوان عضو مهمی از خانواده تلقی شده و به عنوان یکی از سرگرمی‌های عمده کودکان و نوجوانان مطرح شد.

در عصر ماشینیسم، کودکان فعالیت‌های خودانگیزه و ارتباطات طبیعی اندکی دارند. تلویزیون نیز به دلیل تنوع برنامه‌ها و تأثیرهایی که بر قوای سمعی و بصری کودکان دارد از جذابیت خاصی

۱. ابرار، شماره ۲۵۲۰، چهارشنبه ۲۵ تیر ۱۳۷۶.  
فراتر از سرگرمی؛ اندیشه نرسست را القا کنیم.  
بررسی برنامه‌های تلویزیون ویژه کودکان و نوجوانان (بخش اول)

محمد موسوی  
این مقاله درباره تأثیر برنامه‌های تلویزیون بر کودکان از دیدگاه روان‌شناسی و بررسی تحقیقات روان‌شناسانه تهیه شده است.

جویبار» معتقد است: طرح داستانی نمایش برگرفته از شعر «چشمه و سنگ» اثر ملکا الشعرای بهار است. علت انتخاب این سوژه برای کودکان مضمون آن است که تلاش و کوشش و بردباری در کارها را به کودکان می‌آموزد.

۳. ابرار، شماره ۲۵۲۵، شنبه ۲۵ مرداد ۱۳۷۶.

#### کارتون‌های بدون رقیب چشم بادامی‌ها

«مونوپوکه هیمه» رقبای خود را کنار می‌زند.

مقاله

در این مقاله، رقابت استودیوهای انیمیشن‌سازی امریکایی و ژاپنی و موفقیت کارتونهایی ساخت چشم بادامی‌ها و علل و عوامل تبلیغات گسترده‌ای که برای آثارشان انجام داده‌اند، مورد بررسی قرار گرفته است. ژاپن به عنوان برترین کشور از لحاظ ساخت انیمیشن در قاره آسیا مطرح شده است. هنرمندان این کشور بویژه نست‌اندسکاران استودیوی انیمیشن‌سازی ژاپن به نام «گیبلی» یا «میازاکی» تاکنون پنج بار استودیوی والت دیزنی را شکست داده‌اند.

۴. ابرار، شنبه ۲۸ تیر ۱۳۷۶.

چه سازیم که درمان کند، نه اینکه...

بررسی برنامه‌های تلویزیونی ویژه کودکان و

نوجوانان

نظر خواهی

در این نظرخواهی، چند کارشناس امور هنری تلویزیون و یک معلم درباره برنامه‌های ویژه کودک و نوجوان در سیما اظهار نظرهایی کرده‌اند که اهم نظراتشان عبارتست از:

مسئمنی حورسیدی (معلم)، تلویزیون جز برنامه‌های سرگرم کننده می‌تواند برنامه‌های مفیدی برای کودکان و نوجوانان در نظر بگیرد، پوشش تصویری خوب برای آگاهی و رشد ذهنی کودکان مناسب است. با برنامه نوجوانان باید جدی‌تر برخورد

برخوردار بوده و به همین علت تأثیر گذار است. عناصری چون رنگ، نور، حرکات دوربین، تدوین، صدا، موسیقی، بازیگران، جلوه‌های ویژه و داستان، نقش مؤثری در ارتباط کودک با برنامه‌های تلویزیونی دارند.

هر چه سن کودک پایین‌تر باشد، حرکات و حوادث مختلف، آثار پایدارتر و عمیقتری در او ایجاد می‌کنند، چرا که ابعاد مختلف جسمی، روانی، اجتماعی کودک در حال رشد و شکل‌گیری است و آنچه در اطراف او می‌گذرد صرف نظر از سازنده یا مخرب بودن آنها، تأثیر پایداری بر شخصیت و رشد کودک می‌گذارد.

تلویزیون می‌تواند در تغییر نگرش افراد و بویژه کودکان مؤثر باشد و گاهی اوقات تعارضاتی در سیستم ارزشها و الگوهای تربیتی محیط پیرامون کودک - خانه و مدرسه - به وجود می‌آورد که باعث سرگردانی، درونگرایی و پرخاشگری او می‌شود. به همین دلیل، باید هماهنگی لازم بین الگوهای خانواده، جامعه و رسانه‌ها بویژه تلویزیون حفظ شود.

۲. ابرار، شماره ۲۵۳۰، سه‌شنبه، ۷ مرداد ۱۳۷۶.

#### سرزمین پررمز و راز کودکی

گفتگو با منصور خلیج کارگردان نمایش «جاری مثل جویبار»

مجید علم بیگی

در این گفتگو، نظرها و پیشنهادهای منصور خلیج درباره نمایش به طور کلی و نمایش «جاری مثل جویبار» به طور اخص مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. به عقیده آقای خلیج، نمایش خوب برای کودکان و نوجوانان باید دارای همه خواص نمایشنامه‌های بزرگسالان باشد، اما نه تشریفاتی با شعاع کمتر.

نویسنده نمایشنامه برای کودکان، می‌بایستی قوانین تئاتر و ظرایف این هنر را بشناسد و با جهان کودکان آشنا باشد. وی درباره نمایش «جاری مثل

شود زیرا این قشر، پیچیده‌ترین دوران عمر خود را طی می‌کنند.

محمدرضا یوسفی (نویسنده): کتاب و تلویزیون، هر کدام به طور جدا مهم و لزوم استفاده از آنها ملموس است، ولی به طور مشخص، تأثیر تلویزیون بر نحوه نوشتار و مطالعه کودک بویژه در دوره پیش از ورود به دبستان، باید کاملاً مد نظر باشد. این دو عامل آگاهی‌دهنده کودک نباید جدا از هم و ناهماهنگ در هدفهای آموزشی و تربیتی به کار روند. این رسانه‌ها می‌توانند به شکلی برنامه‌ریزی شده، همپای هم به کمک کودک آمده و او را در زمینه زبان، الفبا و فنون اولیه نوشتاری و مطالعه کتاب پاری دهند.

در تعطیلات تابستانی، تلویزیون بهتر است قوای ذهنی کودک و نوجوان را بازپروری کند. کمبود امکانات رفاهی، باعث شده است تلویزیون برای ۹۹ درصد از مخاطبان خود وسیله گزران اوقات فراغت باشد.

خانم سوسن حریری (تهیه کننده برنامه کودک): بهترین زمان پخش برنامه کودکان، هنگامی است که کودک خستگی نهنی دارد و تماشای تلویزیون به رفع این خستگی او کمک می‌کند.

خانم پروین شمشکی (تهیه کننده تلویزیونی): اطلاعاتی که تلویزیون بخصوص به مخاطب خریدار خود می‌دهد، باید کاملاً آگاهانه انتخاب شود. همراهی بزرگسالان برای پاسخگویی به سؤالات احتمالی کودک به هنگام تماشای تلویزیون، امری لازم است. برای ساخت برنامه‌های مخصوص خریداران و کودکان، شناخت کامل آنها، برنامه‌ریزی مخصوص برای آنها، انتخاب کارشناسان نخبه و همکاری با نویسندگان توانا، از جمله نیازهای بسیار مهم و ضروری به شمار می‌آید.

سوسن طاق‌دیس (نویسنده کتاب کودک): یکی از ضعفهای مهم در برنامه‌سازی کودک، کمبود نویسنده خوب است، چه در متنهای گویندگان برنامه‌ها، چه در مسابقات، فیلمها و برنامه‌هایی که به وسیله

بازیگران اجرا می‌شود. کشور ما نویسنده خوب کودک و نوجوان کم دارد و از آن کمیابتر، نویسنده‌ای است که در تلویزیون بماند، مخاطب خریدار و کودک را بشناسد و باهدف درمان درد بنویسد.

به عقیده خانم طاق‌دیس مجموعه «قصه‌های مجید» به دلیل تبحر نویسنده و کارگردان و عوامل دیگر و برنامه «کلاه قرمزی و پسرخاله» به دلیل شخصیت‌سازی جالب نمونه‌هایی از برنامه‌های مورد توجه بویه‌اند.

۵. ابرار، شماره ۲۵۲۲، شنبه ۲۸ تیر ۱۳۷۶.

چه بسازیم که درمان کند، نه اینکه ...

بررسی برنامه‌های تلویزیونی ویژه کودکان و نوجوانان (بخش دوم).

مقاله

در ادامه بحث قبلی در زمینه تأثیر تلویزیون بر شخصیت کودک و نوجوان، نویسنده از نظرات آقای محمدرضا یوسفی (نویسنده کودک و نوجوان)، پروین شمشکی (تهیه کننده برنامه کودک و نوجوان تلویزیون) و سوسن طاق‌دیس (نویسنده کودک) سود جسته است. به عقیده صاحب‌نظران یاد شده:

آنچه کودکان از تلویزیون می‌آموزند تا حدود زیادی بستگی به سطح شناخت آنها دارد. برای مقایسه میزان تأثیرگذاری کتاب و تلویزیون بر کودک و اهمیت هر کدام باید گفت که این دو عامل در عین برخورداری از مشترکاتی خاص، دارای ویژگی‌هایی گوناگون هستند، که از آن جمله‌اند: دنیای نوشتار دارای منطق، عینیت و انضباط است، نوشتار کودک را به سوی تفکر و تخیل هدایت می‌کند، ولی دنیای تلویزیون با تصاویر و صحنه‌های تخیلی و واقع نما، به مخاطب خود لذت و خشنودی آنی بخشیده و تأثیراتی هيجانی بر جای می‌گذارد.

۶. ابرار، شماره ۲۵۶۲، پنجشنبه ۱۳ شهریور ۱۳۷۶.

چهار جایزه بزرگ جشنواره مونتئرتال برای

## «بچه‌های آسمان» از ایران.

گزارش

فیلم «بچه‌های آسمان» به کارگردانی مجید مجیدی، چهار جایزه در جشنواره مونترئال به دست آورد که به ترتیب تحت عناوین: بهترین فیلم از نظر منتقدان جشنواره، بهترین فیلم از نظر هیئت داوران و بهترین فیلم از نظر مردم، اعطا شده‌اند.

از سوی دیگر تقاضای زیادی برای خرید این فیلم و پخش آن در سینماهای آمریکا و اروپا شده است. همچنین، رسانه‌های گروهی کانادا، این فیلم را به عنوان مهمترین رویداد سینمایی و فرهنگی روز، در مدت برگزاری جشنواره مونترئال معرفی کرده‌اند.

۷. ابرار، شماره ۲۵۷۶، یکشنبه، ۳۰ شهریور ۱۳۷۶.

شیفته فضای پاک و بی‌آلایش کودک هستم گفتگو با حسن وارسته کارگردان نمایش «خرس و چشمه»

مجید علم‌بیگی

حسن وارسته در فعالیتهای مختلف تئاتری، تجاربی چشمگیر کسب کرده است. وی در زمینه‌های مختلفی همچون تئاتر سنتی ایران (نوعی سیاه بازی)، تئاتر گروتسک، تئاتر مشقت، تئاتر اکسپرسیونیسم و همچنین تئاتر کودک و نوجوان، فعالیت کرده است. وارسته اظهار داشته: «از بین انواع تئاترها، به علت شیفتهگی به فضای پاک و بی‌آلایش کودک و مسئولیت هنر نمایش در زمینه آموزش و تربیت کودک به این نوع تئاتر بیشتر علاقه دارم.»

وارسته با اشاره به بعضی مشکلات و نواقص تئاتر در ایران، معتقد است فعالیت تئاتری آموزش و پرورش بسیار ناچیز است و با تئاتر دانش‌آموزی باید جدی‌تر برخورد شود.

تعداد کارگردانان و کارشناسان تئاتر کودک اندک است و امکان آموزش صحیح این رشته فراهم نیست. در پایان آقای وارسته درباره نمایش «خرس و چشمه»

و چگونگی راه‌یابی آن به جشنواره سخن گفته است.

۸. ایران، شماره ۶۹۵، چهارشنبه ۱۱ تیر ۱۳۷۶.

خط خطیهای کودک، اثری ناب و زلال نقاشی کودکان و تکامل شخصیت.

مقاله

مرتضی گوبرزی

نویسنده مقاله به نقاشی خردسالان و کودکان و چگونگی تأثیر آن بر شخصیت نقاش و برون افکنی شخصیت کودک از طریق نقاشی پرداخته و به جنبه‌های آموزش، الگویی اطرافیان برای انتخاب یا چگونگی نقاشی، ضرر و زیان بعضی از مسابقات نقاشی و موارد دیگر اشاره کرده است.

به عقیده نویسنده، کودک در زمانی که بتواند خود را تا حدوی در برابر القائات دیگران باز شناسد یا به نوعی بخواهد در برابر آنها واکنش نشان دهد و یا هنگامی که قادر نباشد منظور خود را به طور شفاهی بیان کند، آن را در قالب تصویر یا هنر تصویری متجلی می‌سازد. آفرینش هنری از نظر روانی، موجب تعمق در خودآگاهی، اعتماد به نفس، آرامش و ابراز شخصیت کودک می‌شود.

بخالت بزرگسالان نباید به انتقال خود بزرگسال به کودک و یا مانعی بر سر راه خلاقیت وی منجر شود.

۹. ایران، شماره ۷۰۳، شنبه، ۲۱ تیر ۱۳۷۶.

شاعر کودک، راحت «بچه» می‌شود!

گفتگو با جعفر ابراهیمی (شاهد) - شاعر کودک

به عقیده آقای ابراهیمی، کودکان از سنهن ۳ تا ۶ سالگی، استعداد شعر و نقاشی را از خود بروز می‌دهند. در شعر، به قافیه سازی می‌پردازند و موسیقی کلمات را با تکرار بعضی ازحروف یا کلمات مد نظر می‌گیرند. اغلب اوایل یا اواخر دبستان، استعداد سرایش شعر کودکان به طرق مختلف آشکار می‌شود: گوشه‌گیری، کمتر جوشیدن کودک شاعر با دیگران، قدرت در مطالعه بعضی نرویس و

ضعف در ترویس دیگر، دقت در آثار کویدکان ۱۲ سال به بالا برای پی بردن به اینکه کویدک در آثارش نشانه‌هایی از وزن را دارد و آن را دریافت است یا خیر.

شعر کویدک آینه‌ای در برابر کویدک است که اگر خود را در آن دید، آن را شعر خود می‌داند و اگر دیگری را در آن دید، با شعر ناآشنایی می‌کند. در اصل، شعر کویدک باید نیازهای روحی و جسمی او را منعکس کند و موضوعات شعر کویدک مربوط به دنیای او باشد تا آن را راحت بفهمد و تجربه کند. شاعر در شعر خردسال می‌تواند از زبان گفتاری (محاوره) استفاده کند، اما موسیقی کلامی در این سن مهم است (حتی اگر کلمه ساخته شده معنی مشخصی نداشته باشد) اما در گروه دبستان، باید از کلمات سالم استفاده کرد.

یکی از وظایف شعر کویدک این است که درست فکر کردن را به مخاطب خود آموزش دهد. صنایع شعری مانند تشبیه باید در شعر کویدک و استعاره و تصویر در شعر نوجوان بیشتر مورد استفاده قرار بگیرد.

۱۰. ایران، شماره ۷۰۳، شنبه ۲۱ تیر ۱۳۷۶.

#### در قصه‌های ما گرگها و بره‌ها دوستند!

گفتگو با مرجان و مازال کشاورز، قصه نویس و تصویرگر کودک و نوجوان

این دو خواهر هنرمند، دربارهٔ انتخاب و ادامه شغل هنری خود و مخاطب ویژه‌شان، گفته‌اند:

- بچه‌ها، دنیای قشنگی دارند که پر از رؤیا و خواب و خیال و خوبی است. بچه‌ها خوبی‌ها را بهتر از بزرگترها می‌فهمند. پس باید برای دنیای بچه‌ها ارزش قابل شویم و بگذاریم در دنیای نامحدود خیالات خودشان پیش بروند. نباید آنها را به زور به طبیعت واقعی محدود کنیم. باید اجازه بدهیم بچه‌ها برای خودشان بنویسند و نقاشی کنند تا از عهدهٔ این کار به خوبی برآیند، اگر چه شاید همه آنها هنرمند نباشند، ولی همه دارای رؤیا هستند. آنها باید از رؤیاهایشان حرف بزنند تا هنرمند بزرگسال (نویسنده، شاعر، نقاش و... کویدکان) از رؤیاهای

آنان تأثیر بگیرد.

۱۱. ایران، شماره ۷۰۸، پنج‌شنبه ۲۶ تیر ۱۳۷۶.

#### آنها شعرا نمی‌دهند؟!

نگاهی به مجموعه بچه‌های مدرسه همت  
نقد

ع - موسوی

به نظر نویسنده، مجموعه «بچه‌های مدرسه همت» ساخته سپیدرضا میرکریمی، مانند شعری روان و پاک است و در تأیید این عقیده، به بررسی عناصر مختلف ساختاری و تکنیکی این مجموعه پرداخته است.

به عقیده وی، جانبه‌های بصری در تصویربرداری، لوکیشن‌ها و زوایای دوربین در این مجموعه خوب و مناسب است.

شخصیتها و افراد در نقشهای مختلف به طور مطلق ظاهر نمی‌شوند (خوب خوب و یا بد بد) و کارگردان از بازیگران آماتور با بازی‌های صادقانه‌شان، به خوبی استفاده کرده است.

نویسنده، دربارهٔ نکات منفی اثر می‌نویسد: «شاید به علت موضوعات متفاوت و بازیگران متعدد با نقشهای مساوی، آن طور که باید و شاید در تعیین و تشریح شخصیت تمام نقشها، تلاش کافی نشده است.» به عقیده نویسنده، پیشرفت و روند منطقی داستان، گاه در بعضی قسمتها مد نظر قرار نگرفته و برخی داستانها ربطی به روند کلی مجموعه ندارد، تا حدی که گاه بسیاری از اتفاقات بسیار شتابزده مطرح شده و ناپدید می‌شوند.

۱۲. ایران، شماره ۷۲۹، سه‌شنبه ۲۱ مرداد ۱۳۷۶.

#### یک ماه با کویدکان

نخستین جشنوارهٔ هنری کویدک و نوجوان ۲۵ مرداد تا ۲۰ شهریور ۷۶.

مصاحبه با دبیر جشنواره/ آیت قاسم‌پور

به گفته آقای قاسم‌پور، این جشنواره به دلیل گرایش روزافزون کویدکان و نوجوانان به هنر و بویژه

هنرهای تجسمی و نیز به منظور شناسایی استعدادها و باروری آنها ایجاد انگیزه بین نونهالان برپا شده است.

وجه تمایز این جشنواره با جشنواره‌های دیگر، دو بخشی بودن آن است:

مسابقه حضوری و غیرحضوری. شرکت‌کنندگان در ابتدا از خانه و مدرسه خود در سه رشته طراحی، نقاشی و خوشنویسی، آثاری را به دبیر خانه جشنواره ارسال کرده و سپس در بخش حضوری، از طریق کارگاهی و مراجعه مستقیم کودکان و نوجوانان به محل اجرای مسابقه موضوع و ابزار کار مشخصی در اختیار آنان قرار گرفته است. مقاطع سنی انتخابی ۷ تا ۹، ۱۰ تا ۱۲ و ۱۲ تا ۱۶ سال است که در علم روان‌شناسی کودک به مراحل «تخیل آزاد»، «ماجراجویی» و «بیداری» معروف شده‌اند.

۱۳. ایران، شماره ۷۳۸، شنبه ۱ شهریور ۱۳۷۶.

### آسمان رو به قبله می‌بارد

نگاهی به مجموعه شعر «پشت کوجه‌های ابر» اثر عرفان نظراهارای

نقد و نظر: علی اصغر سیدآبادی

نگارنده با اشاره به مشکلات و نقایص شعر کودک، عواملی مانند: تکرار، نگاه یک بعدی و سطحی به زندگی، روستایی‌زدگی و طبیعت‌گرایی مصنوعی را از آفات و نقایص شعر کودک برمی‌شمارد. وی دربارهٔ مجموعه شعر «پشت کوجه‌های ابر» نوشته است:

«به عقیده نویسنده، فاصله گرفتن از شعرهای رایج و تکراری اکثر شعرهای نوجوان، داشتن زبانی سالم و بیانی راحت و صمیمی، داشتن بار عاطفی و تخیلی که به هم گره خورده است و صمیمیت و جسارت کم سابقه بویژه هنگامی که دربارهٔ خدا سروده است از نکات مثبت مجموعه حاضر است. البته بعضی از بخشهای اشعار این مجموعه به اشعار قیصر امین‌پور شباهت دارد.»

۱۴. ایران، شماره ۷۴۷، سه‌شنبه ۱۱ شهریور ۱۳۷۶.

### بچه‌ها هم می‌توانند به کتابخانه بروند.

مقاله

خلاصه مقاله از لیونل-ر. مک کولوپن.

برای ترویج کتابخوانی و مطالعه، نیاز به داشتن کتابخانه‌های عمومی و تخصصی احساس می‌شود. اهمیت ایجاد و وجود کتابخانه‌های تخصصی کودک در کنار و یا زیر مجموعه کتابخانه‌های عمومی بزرگسال باید مورد توجه واقع شود. به عقیده نویسنده کودک‌بیش از بزرگسال نیازمند کتابخانه‌های خوب است تا بتواند انواع کتابهای مورد نیاز خود را به تعداد کافی بخواند.

«کودکان، خوانندگانی حریص هستند و چون اغلب بسیار زیاد می‌خوانند، به ذخیرهٔ عظیمی از منابع مطالعاتی نیاز دارند. اقتصادی‌ترین روش برای تهیه مطالب مناسب خواندنی و ارزشمند که یکجا و در دسترس کودک قرار بگیرد، تأسیس و استفاده از کتابخانه‌هاست. هدف کلی از ایجاد کتابخانه برای کودکان، این است که از نخستین روز آشنایی با کلمات و تصاویر تا هنگامی که خدمات عادی کتابخانه‌های بزرگسالان به نیازهایشان پاسخ می‌دهند، به آسانی بتوانند به کتاب مورد نظر خود دسترسی داشته و ضمن آزادی در انتخاب کتاب، به هنگام لزوم از راهنمایی متخصصان برخوردار شوند.»

۱۵. ایران، شماره ۷۴۹، پنج شنبه ۱۳ شهریور ۱۳۷۶.

### عروسکهای خاطره با چشمانی خیره و خاموش پای صحبت مرضیه محبوب (عروسک ساز و کارگردان برنامه‌های عروسکی) مصاحبه

در این گفتگو، خانم محبوب دربارهٔ عوامل موفقیت یک نمایش عروسکی، جهت‌های مختلف کاربرد این نوع نمایش مواد سازنده و مصالح اولیه ساخت عروسک، چگونگی رنگ‌پذیری عروسکها، دوام و

حفاظت از آنها، انواع عروسکهایی که خود با آنها کار کرده و نحوه نگهداری آنها، مطالبی بیان داشته که اهم آنها عبارتست از:

- يك برنامه عروسکی نتیجه کار گروهی است. اگر گروه با هم هماهنگ شوند، شخصیت عروسکی بهتر به مخاطب معرفی می‌شود.

- عروسکهایی که بیشتر در برنامه‌های تلویزیونی و سینمایی مورد استفاده قرار می‌گیرند، بیشتر نمایشی هستند. در ایران هنوز سیستمهای کامپیوتری و سیستم روباتیک کاربرد ندارد.

- عروسک نمایشی حضوری جادویی در صحنه دارد، ولی در سینما و تلویزیون به دلیل محدودیت قاب و در نتیجه محدود شدن بیننده، باید با احتیاط بیشتری عمل شود.

۱۶. ایران، شماره ۷۴۹، پنجشنبه ۱۳ شهریور ۱۳۷۶.

### رؤیاهای کودکان مهم است!

مقاله

نویسنده: دکتر جفری. اچ گلستین

مترجم: میرمحی‌الدین گلبار

اغلب کودکان از سن ۳ سالگی به بازی‌های تخیلی رو می‌آورند. این بازی‌ها تا ۵ سالگی ادامه می‌یابد. در این زمان، اغلب بازی‌ها به وسیله مشارکت ناآگاهانه مادر و کودک طرح‌ریزی می‌شود. والدین می‌توانند بازی‌های تخیلی را برای کودک طرح کنند و بعد از مدتی خود را کنار بکشند تا کودک به وسیله پرورش قوه تخیل خود، بازی را ادامه دهد.

عواملی چون خواندن کتابهای تصویری ساده، گفتن با خواندن نظم داستان قبل از خواب، ایجاد یا ساختن فضای بازی برای کودک، نوع اسباب‌بازی و...، به رشد خلاقیت ذهنی کودک یاری می‌رساند. والدین باید توجه داشته باشند که بازیهای تخیلی فرزندان نشان و داشتن همبازی تخیلی برای کودک، می‌تواند گامی مثبت برای خلاقیت ذهن او باشد.

۱۷. ایران، شماره ۷۶۰، چهارشنبه ۲۶ شهریور ۱۳۷۶.

### نویسندگان سینمایی زبان بچه‌ها را نمی‌دانند

مقاله

سیدعلی کاشفی خوانساری

نویسنده ضمن بیان تاریخچه‌ای مختصر از سینمایی‌نویسی در ایران از آغاز تا بعد از انقلاب به معرفی شکل‌گیری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان پرداخته است.

سینمایی‌نویسی کنونی در نشریات کودک و نوجوان، انواع نگارش ادبی در سینمانویسی و ویژگی‌های سینمایی‌نویس خوب برای مخاطبان کودک و نوجوان و نیز سینمانویسی برای عام، کم توجهی و بی‌اعتنایی به این رشته هنری در نشریات، اهم دیگر مطالب این مقاله را تشکیل می‌دهد.

۱۸. جمهوری اسلامی، شماره ۵۲۲۳.

### شله زرد به شیوه ژاپنی

گذری بر سینمای کودک و نوجوان به بهانه اکران فیلم

«کیسه بروج»

مقاله

نویسنده: مسعود صبا

نویسنده ضمن معرفی اجمالی فیلم فارسی و آثار سینمایی که به فیلمهای کانونی معروف شده‌اند به ویژگی‌های برخی از کارگردانان مانند: شاپور قریب، مسعود کیمیایی، کیومرث پوراحمد و کیارستمی اشاره کرده است.

به عقیده نویسنده، به طور کلی دو گونه یا گرایش در آثار سینمای کودک می‌توان یافت: اول، گرایشی که مربوط به دسته‌ای از فیلمسازان است که تحت عنوان خیال و ویژگی‌های تخیلی دنیای کودکان با ساخت آثاری لبریز از رقص و آواز و رنگ و نور و گفتار و قیافه‌های نه‌چندان ملموس و قابل باور و تمسک به مثل و افسانه‌ها و به کارگیری افراد حرفه‌ای و سرشناس در پشت و جلوی دوربین، تنها کودک را بهانه قرار می‌دهند برای ساخت يك فیلم.



موانع گسترش و بازدهی فعالیتهای دانش‌آموزان نیز عبارتند از:

- محدود کردن مسابقات و جشنواره‌های دانش‌آموزی یکی از عوامل مهم در این زمینه است، زیرا دانش‌آموزان همه ساله با شرکت در مسابقات هنری، خود را محک می‌زنند و با ارزیابی خود در کنار آثار دیگران، سعی در پیشرفت و ارتقای کیفیت اثر خود دارند، ولی این مسابقات سال به سال از گستردگی کمتر، ضعف اجرایی بیشتر و نبود دستورالعمل، ضوابط و شکل اجرایی مطلوبتری برگزار می‌شوند، به نحوی که به مرور بر اثر سیاستهای محدودسازی مسابقات و به بهانه انتخاب آثار با کیفیت بالاتر، بازبینی و انتخاب تعداد محدودی از آثار برای مرحله نهایی، منظور می‌شود.

۲۰. سلام، شماره ۱۷۶۵، پنجشنبه ۱۹ تیر ۱۳۷۶.

خود را فریب ندهیم

ادامه بحث جشنواره‌های هنری دانش‌آموزان (بخش دوم)  
مقاله

ر. ع. کارشناس هنر آموزش و پرورش

نویسنده، در ادامه مقاله قبلی خود با بررسی معضلات هنر دانش‌آموزی ضمن برشمردن رشته‌های مسابقات هنری (صنایع دستی، هنرهای تجسمی، تئاتر و سرود) به اشکالات موجود در زمینه بررسی آثار و نحوه برگزاری مسابقات می‌نویسد: «مربیان دلسوز مدارس گاه به دلیل رویارویی با تراکم حجم فعالیتهای اجرایی و تربیتی، مجال ارزیابی آثار را ندارند و گاه در زمینه برخی رشته‌های هنری و فرهنگی مانند مسابقات قرآن، نهج البلاغه، شعر، قصه، مقاله، روزنامه دیواری و... از تخصص لازم برخوردار نیستند. از سوی دیگر، عدم پرداخت حق‌الزحمه به مربیان و مسئولین برای قضاوت، برگزاری جشنواره هنری در مدارس و... منجر به سردی استقبال از این حرکت‌های فرهنگی می‌شود.

دوم، گرایش‌هایی که ادامه دهنده راه سینماگران کانون است و برای تقویت جنبه‌های فکری و هنری اثر از به کارگیری بازیگر حرفه‌ای پرهیز می‌کنند و اغلب بدون دغدغه‌های گیشه و فروش بلیت، آثاری را به وجود می‌آورند.

در ادامه نویسنده به بررسی کارنامه آثار سینمایی «محمدعلی طالبی» از آغاز تا ساخت فیلم «کپسه برنج» پرداخته و به نقد و بررسی فیلم اخیر و شرح نقایص و اشکالات آن می‌پردازد.

به عقیده نویسنده فیلم «کپسه برنج» به دلیل فقدان قابلیت و گنجایش موضوع اصلی برای تبدیل شدن به اثری بلند، شبیه قصه‌ای است که بیش از اندازه کش داده شده است.

- فیلم پیرنگ مشخص ندارد و به همین دلیل صحنه پایانی آن به کلی ناچسب است.

- فیلم انباشته از گریه وزاری دلخراش کویک و خلق صحنه‌هایی مشابه داستانهای صمد بهرنگی و علی اشرف درویشان است.

البته نویسنده در پایان مقاله خود، قلیلی از محاسن فیلم را برشمرده است، به عنوان مثال، بازی‌های خوب بازیگران و گفتار روان.

۱۹. سلام، شماره ۱۷۵۹، پنجشنبه ۱۲ تیر ۱۳۷۶.

هنر رنجور دانش‌آموزی (بخش اول)

مقاله

ر. ع. کارشناس هنر آموزش و پرورش.

به عقیده نویسنده، کاستی‌های اساسی در فعالیتهای برنامه‌های هنری آموزش و پرورش عبارتند از:

- چگونگی برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات دانش‌آموزی و مشکلات مربوط به آن.

- هزینه کم و نیاز شدید به فعالیت در زمینه‌های مختلف فرهنگی و هنری.

- کمبود نیروهای متخصص و متصدیان هنری در سازمان اداری.



رحیم‌نیا (مسئول انتشارات خانه آفتاب)، علیرضا متولی (مسئول نشر رویش) درباره مشکلات و مسائلی مبتلا به ناشران در حیطه نشر و چاپ کتاب کودک و نوجوان، اظهار نظر کرده‌اند. اهم گفته‌های آنان عبارتست از:

اغلب آثاری که برای چاپ انتخاب می‌شوند، یا توسط هیئت بررسی کننده و یا خود ناشر البته با کمک کارشناسان اهل فن، تایید یا مردود می‌شوند. بعد از سالها تجربه به راحتی حدس می‌زنند که یک کتاب صرف نظر از محتوای آن، با چه رنگ، چه تصویر و چه عنوانی، بیشتر به فروش می‌رسد.

۲۳. کار و کارگر، دوشنبه ۲۳ تیر ۱۳۷۶.

ادبیات کودک و نوجوان پایش می‌لنگد، چرا؟ (بخش دوم)

نظرخواهی

این نوشتار، ادامه قسمت اول نظرخواهی چاپ شده در شماره هفت قبل همین روزنامه است، اما طرف سؤال این بار اقشار مختلف جامعه است. سؤال‌ها عبارتند از: چه کتابهایی برای کودکان می‌خرید؟ در انتخاب کتابها چه کسی نقش اصلی را دارد، شما یا کودکان؟ آیا هنگام خرید لباس نیز نظر فرزندتان را کاملاً رعایت می‌کنید؟

اغلب پاسخها مشابه است. پاسخ اکثریت برای سؤال اول این است که اغلب، کتابهای داستان، تست هوش، شعر، نقاشی، رنگ آمیزی، سرود، آموزش حروف الفبا و علمی-تخیلی خریداری می‌شود.

در پاسخ سؤال دوم گفته شده است: نقش اصلی در انتخاب کتاب، در سنین کودکی باید به وسیله پدر یا مادر و با ترکیبی از آنها ایفا شود.

در سنین پیش دبستانی یا بالاتر، خواسته و علاقه کودک در انتخاب کتاب کارساز بوده و حرف اصلی را می‌زند.

در پاسخ به سؤال سوم نیز گفته شده است: جنس و قیمت و مرغوبیت لباس مورد نظر توسط والدین در

مشکل دیگر، مراحل سه‌گانه برگزاری مسابقات در واقع دانش‌آموزان به طور عملی در مسابقه شرکت داده نمی‌شوند و حذف مسابقه عملی با رقابت حضوری، می‌تواند به معنای ایجاد زمینه مساعد برای تخلف و فریب مسئولان برگزاری مسابقه باشد، زیرا خوش‌باوری و اعتماد غلط برنامه‌ریزان این طرح، از ارزش و اعتبار آزمونها و مسابقات بویژه در رشته‌های مختلف هنرهای تجسمی می‌کاهد.»

۲۱. سلام، شماره ۱۷۹۹، چهارشنبه ۲۹ مرداد ۱۳۷۶.

فیلم ایرانی «آینه» جایزه اول جشنواره لوکارنو را دریافت کرد

گزارش

ابراهیم فروزش به خاطر ساختن فیلم «خمیره» (برای اولین بار در سال ۱۳۷۳)، جایزه پلنگ طلایی جشنواره لوکارنو را به دست آورد.

این جایزه برای دومین بار نصیب جعفر پناهی به خاطر ساخت فیلم «آینه» شده است. در این گزارش، آرا و نظرات روزنامه «لوموند» درباره این فیلم و شایستگی آن برای برنده شدن آن هم از چند جهت توسط هیئت داوران، ارائه شده است. به نقل از لوموند آمده است که:

«با اعطای جایزه پلنگ طلایی، جایزه نخست جشنواره لوکارنو سوئیس به فیلم «آینه» ساخته جعفر پناهی از ایران، به نظر می‌رسد تأخیر در شناسایی سینمای ایران که جشنواره لوکارنو یکی از پیشگامان آن بود، جبران شده است.»

۲۲. روزنامه کار و کارگر، دوشنبه ۱۶ تیر ۱۳۷۶.

ادبیات کودک و نوجوان پایش می‌لنگد، چرا؟ (بخش اول)

نظرخواهی از ناشران و دست‌اندرکاران ادبیات کودک و نوجوان.

در این نظرخواهی، آقایان: حق بین (مدیر آواز جنوب)، آقای قدیانی (مدیر انتشارات بنفشه)،

نظر گرفته می‌شود، ولی رنگ، مدل و دیگر عناصر  
ذخیل در انتخاب را می‌توان برعهده کوبکی گذاشت که  
لباس برای او خریداری می‌شود.

۲۴. کار و کارگر، سه‌شنبه ۳۱ تیر ۱۳۷۶.

نقش صدا و سیما در شکل‌گیری انبیهات کودکان و  
نوجوانان

نظرخواهی از دست‌اندرکاران برخی تولیدات صدا و  
سیما

(آقای راستی از انتشارات نهاد و هنر و انبیهات و  
آقای رحیم‌نیا)

موضوع اصلی این نظرخواهی، پخش کارتونهای  
مختلف خارجی و در پی آن روی آوری مترجمان به  
ترجمه کتابهای دارای موضوع همین کارتونها و  
چگونگی ارتباط بین محصولات صدا و سیما با  
کتابها و آثاری متأثر از این محصولات است و اینکه  
آیا تأثیرپذیری مفید است یا مضر؟

بعضی از کارتونها مانند کارتون «ماسک» تناسبی با  
فرهنگ جامعه ما ندارد و ضرورتی به پخش آن در  
شرایط کنونی احساس نمی‌شود.

دو تن از کارشناسان طرف گفتگو در این مورد  
اظهار کرده‌اند.

آقای راستی: «استفاده از موضوع کارتونهای پخش  
شده از سیما، نشانه نوعی سوء استفاده از سوی  
ناشران است. من مخالف چاپ کتابهای کارتون  
هستم، زیرا باعث تأثیرپذیری بیشتر مخاطب از  
کارتونهای تلویزیون می‌شود. این نوع کتابها به دلیل  
قابلیت دسترسی و سهل‌الوصولی آنها در مقایسه با  
تلویزیون، اثرات منفی پایداری دارند.»

آقای رحیم‌نیا: «کارتونها را باید از لحاظ خوب و بد  
مشخص کرد. کارتونهای خوب، باعث گرایش کودک به  
کتابی است که کارتون از آن اقتباس شده و یا تأثیر  
گرفته است. این امر به مطالعه آن کتاب منجر  
می‌شود، مانند: کارتونهای «بینوایان»، «بابا لنگ دراز»،  
«دیوید کاپر فیلد»، «گوز پشت نتردام»، «پینوکیو».

«جزیره گنج»، «بی خانمان» و... اما کارتون‌های مثل  
«ماسک» یا «دژ فضایی» چون ارتباطی با فرهنگ و  
انبیهات ما ندارد و حتی به نوعی بدآموزی هم دارند، باید  
در مورد پخش آن تأمل بیشتری کرد. این کارتونها جز  
ایجاد و استمرار آرزوپروری و بلند پروازیهای غالباً  
دست نیافتنی، پیامی برای مخاطب کودک و نوجوان  
خود ندارند. به بیانی دیگر نگاهی به بازار دارند، چرا که  
موقعیت کتابهای پرمحتوا و غیر بازاری، چندان محکم  
و تضمین شده نیست. با توجه به این واقعیت  
کارشناسان اهل فن باید عواملی مؤثر را برای بالا بردن  
سطح کیفیت و کمیت کتاب در نظر بگیرند.

صدور اجازه چاپ کتابهای کارتون‌های، می‌بایستی  
براساس ضابطه و قانون و قاعده خاص و مدونی  
صورت پذیرد تا ناشر بتواند ضمن چاپ کتابهای  
تألیفی و ترجمه‌ای پرمحتوا و فرهنگ ساز، امور مالی  
خود را از طریق فروش کتابهای کارتون‌های سر و سامان  
بدهد.

۲۵. همنه‌ری، شماره ۱۳۳۴، چهارشنبه ۲۹ مرداد  
۱۳۷۶.

### میهمانی عروسکها

گزارشی از نمایشگاه آثار عروسکی «تئاتر، تلویزیون  
و سینما» در خانه سینما

خانم مرضیه محبوب حدود ۱۰۰ عروسک با  
تکنیکهای مختلف استفاده از آنها، مانند: پوشیدنی  
دستی، میله‌ای، دستکشی و... را در نمایشگاهی با  
عنوان «میهمانی عروسکی» گرد هم آورده است. وی  
انگیزه برپایی این نمایشگاه را فراهم آوردن زمینه  
شناخت بهتر مردم از عروسکها عنوان کرده است. وی  
در زمینه نحوه ساخت و به کارگیری عروسک با توجه  
به نقشی که برای آن انتخاب شده توضیحاتی داده  
است.

شناخت خوب از ماهیت عروسک، عروسک گردانی  
بدون اغراق مطابق با شخصیت مورد نظر (عروسک)  
انتخاب صدایی منطبق با شخصیت عروسک و با



مصاحبه با محمدرضا رهگذر، نویسنده مجموعه از سرزمین نور

نویسندگان بسیاری درباره زندگی پیامبر(ص) و تاریخ اسلام، آثار مختلفی نوشته‌اند. در این گفتگو آقای رهگذر با علم به تکراری بودن موضوع، دلایل خود را برای نگارش این مجموعه تشریح کرده است.

«هر نویسنده‌ای می‌تواند با توجه به نگاه و دیدی تازه به موضوع مورد نظرش، تکنیک و فنون تازه نویسنده‌گی، میزان تعهد، سواد عمومی و توانایی‌های خاص قلم خود، دست به نگارش موضوعی بزند که بارها از آن استفاده شده است. این نویسنده، گوهر دیگری بر این گنجینه می‌افزاید.

اغلب نویسندگانی که درباره زندگی پیامبر(ص) دست به قلم برده‌اند، یا صرفاً تاریخ نویس بوده‌اند و در هنر داستان نویسی چندان قویست نبوده‌اند و یا داستان نویسانی بوده‌اند که آشنایی چندانی با تاریخ نداشته‌اند.

بعضی از نویسندگان نیز دچار گرایشها و تعصبات خاص و درگیر جزو احادیث و قصص مشهور عوامانه در ارتباط با موضوع تاریخی مورد نظر خود شده‌اند.

نویسنده در زمینه نثر متفاوت این مجموعه، گفته است: «زبان و لحن داستانهای تاریخی باید تفاوتی با نثر دوره نگارش آنها داشته باشد. نگارش متن با استفاده از نثری ویژه، باعث ایجاد فضا و محیط متفاوت تاریخی در ذهن مخاطب می‌شود.»

در پایان، آقای رهگذر توصیه‌هایی در زمینه نگارش داستانهای تاریخی، به نویسندگان جوان کرده‌اند.

۳. مهر، شماره ۱۱، سه‌شنبه ۱۷ تیر ۱۳۷۶.

مثل شاگردان خوب کلاس، اما...

نگاهی به گویندگی در برنامه‌های کودک و نوجوان تلویزیون  
مقاله

چیستا یثربی

گویندگی در برنامه‌های کودکان، از دو جنبه به شکل‌دهی شخصیت مخاطب کمک می‌کند:

۱. سخنان گوینده به عنوان منبع اطلاعاتی و مشاوره‌ای، نکات مبهمی را برای کودکان و نوجوانان آشکار کرده و نقشی تربیتی برای آنها دارد.

۲. شخصیت گوینده، الگویی عینی بوده و اگر از سوی مخاطب پذیرفته شود، خواه ناخواه نقش تربیتی بیشتری خواهد داشت. به همین علت، خصوصیات بیشتری مانند: فعال و پرانرژی بودن، جذابیت ظاهری فرد (برای این گروه سنی)، حضور نهن، سرعت انتقال مطالب، شیوایی کلام، طنز به موقع، جسارت بیان، نوآوری در رفتار و گفتار و... از شاخصه‌های مهم هر گوینده به شمار می‌آید که متأسفانه بسیاری از ویژگی‌ها در وجود گویندگان صدا و سیمای ما وجود ندارد. به همین علت است که گاه رفتار و گفتار گویندگان، در واقع به جای جذب مخاطب، آنها را دفع می‌کند.

۴. مهر، شماره ۱۴، سه‌شنبه ۷ مرداد ۱۳۷۶.

#### سخت‌ترین کارها

گفتگو با هرمن هدایت، کارگردان سریال تلویزیونی

«قلقلی» و «دو قلوها»

در این گفتگو، مسائلی درباره ساخت برنامه‌های کودکان و نیز سریال تلویزیونی «قلقلی» و «دو قلوها» مطرح شده است.

به عقیده هرمن هدایت، برنامه‌سازی برای کودکان، کاری بسیار مشکل است که باید با علاقه، کارشناسی و احتیاط بسیار به آن پرداخت. دور شدن از مسائل کارشناسی و روان‌شناسی در برنامه‌های کودکان و دچار شدن به انبوه‌سازی، قطعاً از کیفیت کارها می‌کاهد.

در زمینه قضاوت کودکان درباره برنامه‌هایی که برایشان تهیه می‌شود، هدایت بر این عقیده است که: «کارشناسانه‌ترین نظرها را بچه‌ها ابراز می‌کنند.»

به عقیده کارگردان، وقتی بچه‌ها را بچه فرض کنیم



مقدمه به انضمام قصه عامیانه «خرو شیر»

نویسنده: محمود احمایی

نویسنده مقاله در مقدمه نوشتار خود توصیه‌هایی درباره چگونگی قصه خوانی برای کودکان ارائه داده است که اهم آنها عبارتند از:

- کودکان خربسال و گروه سنی پیش دبستانی، زهنی ساده دارند و داستانهایی که برای آنها خوانده می‌شود باید از سادگی خاصی برخوردار بوده و حوادث داستانی آنها روشن، مشخص و در عین حال گیرا باشد.

- بهتر است این نوع داستانها حاوی يك حادثه بوده و حادثه‌های فرعی آنها تا حد امکان کوتاه باشد تا رابطه حوادث در ذهن کودک حفظ شود.

- مدت زمان قصه نباید بیشتر از ده دقیقه باشد.

- در مجموع، برای انتخاب داستان باید به ویژگی‌های ذهنی و میزان ترك و توان حوصله، مخاطب آن توجه کرد، تا میزان تأثیرگذاری قصه افزایش یابد.

۴. فرزند سالم شماره ۸، شهریور ۱۳۷۶.

#### سواد تلویزیونی

مقاله

نویسنده: سعید جلومگری

اهمیت دادن به تلویزیون و ارتباط با آن، گاه جایگزین اعتماد و اطمینانی می‌شود که کودک باید به پدر و مادر خود داشته باشد. خطر برنامه‌های تلویزیونی برای این گروه سنی، باید عمیق‌تر و مویشکافانه‌تر شناخته شود و نظارت کافی بر چگونگی ارتباط کودک با این رسانه، باید مورد توجه والدین قرار گیرد. یکی از عوامل و آثار سوء ناشی از تماشای برنامه‌های تلویزیون بی‌قاعده و قانون این است که حتی کودکان دارای هوش و موقعیت اجتماعی مناسب نیز با اطرافیان و خانواده ارتباط خوبی برقرار نسازند و به تلویزیون پناه ببرند و از والدین خود فاصله بگیرند. این فاصله بر سیر صعودی خود باعث

سرکوبی غرایز انسانی کودک می‌شود و شخصیت او را سرخورده می‌کند. بر این وضعیت، کودک تنها از دریچه تلویزیون به دنیا می‌نگرد، چرا که آن را واقعی می‌پندارد. آنگاه در تضاد با آنچه که در محیط واقعی خود می‌یابد، هیچ گونه هماهنگی نمی‌بیند و بر نتیجه به پرخاشگری و ستیزه جویی با والدین، اطرافیان و اجتماع خود دست می‌زند.

والدین باید توجه کنند که:

- قدرت تأثیرگذاری تلویزیون بر نظرات و شکل‌گیری رفتار کودکان (تفکر، آنچه می‌گویند، نوع پر کردن اوقات فراغت و...) بسیار تعیین کننده است.

- آثار سوء کثرت برنامه‌های سرگرم کننده و خبری بیشتر از برنامه‌های آموزشی پخش شده از تلویزیون است.

- تماشای تلویزیون گاه تهدید مهمی در زمینه تحصیل و درس کودک به شمار آمده و به نوعی رقیب تعلیم و تربیت مدرسه او خواهد شد.

بر پایان نویسنده مقاله، به نکاتی در باب ضرورت آموزش چگونگی استفاده از تلویزیون به کودکان اشاره کرده است.

۱. کودکان نمی‌توانند آن طور که باید از این رسانه استفاده بهینه بکنند.

۲. تلاش برای تنظیم برنامه‌های تلویزیون و نیز اوقات تماشای برنامه کودک (به نحوی که فقط برنامه‌های مناسب کودک دیده شود) مسلماً ناموفق است.

۳. اغلب والدین، خالت و نظارتی بر نحوه تماشای تلویزیون کودک خود ندارند.

۴. آنگاه که کودک برای نوشتن و خواندن تعلیم و آموزش می‌بیند تا بتواند انتقاد کند و محیط را بهتر بشناسد، باید به کودکان «سواد تلویزیونی» را آموزش داد تا قدرت دید و نگارش انتقادی از تلویزیون نیز بر آنها شکل بگیرد.

۵. فرزند سالم شماره ۸، شهریور ۱۳۷۶.

برای فرزندانمان قصه بخوانیم

مقدمه به انضمام داستان عامیانه (دو ماهیگیر و سه ماهی)

نویسنده: محمود احمادی

نویسنده پس از اشاره به نکاتی درباره قصه گوئی در مقدمه مقاله خود، می افزاید:

- هر کودکی با گفتن قصه وقتی نرمی یابد که مخاطبش به دنباله سخن او کنجکاو می نشان می دهد، احساس می کند خود و هنرش مورد توجه واقع شده است. وی در آینده به شرکت در فعالیتهای مهمتر اجتماعی و کسب هویت مستقل، بیشتر تشویق می شود.

- با قصه گفتن، کودک سخن گفتن درست و سخنرانی را تمرین می کند. در واقع قصه گوئی ترس کودکان را از اظهار وجود شایسته و درست در بین جمع، از بین می برد.

□ شخصیات و روایا

آموزشهایی در این زمینه توسط مربیان فرهنگی مدارس، سمینارها، رادیو و تلویزیون، مطبوعات، کتابهای آموزشی و همچنین مسئولان و متخصصان بست اندرکار کتاب (مراکز فرهنگی هنری مانند کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، وزارت ارشاد و...) به آنها داده شود.

نویسنده در پایان چند پیشنهاد در مورد نحوه انتخاب کتاب مناسب، ارائه داده است.

- فهرستی مناسب و رایگان تهیه و در کتابفروشیها، کتابخانهها و مدارس توزیع شود.  
- بزرگترها ضمن رعایت سلیقههای خود نظر کودکان را جویا شوند.

- انتخاب کننده کتاب شناختی نسبی از کتاب کودک داشته باشد و از نیازهای روحی و تواناییهای وی آگاه باشد.

- ظاهر کتاب بررسی شود تا مشخص گردد که به چه میزان به دنیای کودکان نزدیک است.

- به مشخصات فنی کتاب مانند قطع، حروف متن و جلد، صفحه آرایی، کیفیت تصاویر با نقاشیها توجه شود.

- به کیفیت هنری کتاب مانند توانایی نویسنده در ارائه مطالب مورد نظر، زبان و ساخت هنری کتاب، پیام و نحوه ارائه آن و... توجه شود.

- قیمت کتاب نیز یکی از عوامل انتخاب آن به شمار می رود که باید از سوی مسئولان مربوطه مد نظر قرار گیرد.

۱. گلپایگ، سال دوم، شماره ۴، زمستان ۱۳۷۶.

حرفهایی درباره اصول انتخاب کتاب برای کودکان مقاله

جعفر ابراهیمی (شاهد)

هر ساله تعداد زیادی کتاب در رشتههای کودکان هنری، ادبی و علمی برای کودکان منتشر می شود. با توجه به اینکه در عصر حاضر تلقی بزرگترها نسبت به شخصیت کودکان و نوجوانان به کلی دگرگون شده است، همواره مشکلی به نام انتخاب کتاب پیش می آید و چون انتخاب درست کتاب، به تخصصهایی ویژه نیاز دارد، این مهم تنها از عهده عده کمی از مردم برمی آید. از همه مهمتر، والدین باید کتابهای خوب کودکان را بشناسند و این ممکن نیست مگر آنکه